

4 Οκτωβρίου 1830

Ανεξάρτητο Βέλγιο

Η πτώση του Ναπολέοντα έφερε στο Βέλγιο έναν Αυστριακό προσωρινό διοικητή. Με τις συνθήκες του Λονδίνου (19 Μαΐου του 1815) και της Βιέννης (9 Ιουνίου του 1815, εννιά ημέρες πριν από την μάχη του Βατερλό που κι αυτό στο Βέλγιο βρίσκεται), η Ολλανδία και το Βέλγιο ενώθηκαν σε ένα βασίλειο υπό τον πρίγκιπα Γουλιέλμο της Οράγγης ως Γουλιέλμο Α', βασιλιά των Κάτω Χωρών. Όμως, ο αναπτυσσόμενος προτεσταντικός Βορράς δεν μπορούσε να συμβιβαστεί με τον καθυστερημένο καθολικό Νότο που εκτεινόταν γύρω από τις Βρυξέλλες.

Ο Γουλιέλμος Α' προώθησε την εκβιομηχάνιση της χώρας. Για να την υποστηρίξει, βοήθησε σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της υποδομής με λιμενικά και οδικά έργα και παρείχε οικονομική βοήθεια στους εργολάβους. Τα μέτρα του βρήκαν σύμφωνους τους βιομηχάνους της Βαλονίας και της Γάνδης. Στην υπόλοιπη Φλάνδρα όμως, η αγροτική βιομηχανία υπέφερε από τον ανταγωνισμό που προκάλεσε η ίδρυση νέων εργοστασίων. Η καθολική εκκλησία υποστήριξε την αντίδραση των αγροτών καθώς αρνιόταν να δεχτεί προτεσταντή βασιλιά. Ο Γουλιέλμος προσπάθησε να μειώσει την δύναμη των κληρικών, με αποτέλεσμα να βρεθεί αντιμέτωπος με τους καθολικούς. Αυταρχικός, αρνιόταν να παραχωρήσει εξουσία στους υπουργούς της κυβέρνησης, όπως οι φιλελεύθεροι απαιτούσαν. Σε ζητήματα γλώσσας, ήθελε να επιβάλλει τα ολλανδικά στην Φλάνδρα. Οι νέοι των ανώτερων τάξεων των Βαλόνων και Φλαμανδών που μιλούσαν γαλλικά, βρέθηκαν επίσης αντιμέτωποι με τον βασιλιά. Κι όλα αυτά, ενώ πέρα από την θρησκεία και την γλώσσα, ήθη και έθιμα χώριζαν τους Βέλγους από τους Ολλανδούς καθώς ο διαχωρισμός τους είχε ήδη πίσω του παρελθόν πάνω από έναν αιώνα.

Καθολικοί, φιλελεύθεροι και εθνικιστές ενώθηκαν και το 1828 δημιούργησαν ένωση με ενιαίο πρόγραμμα. Διαδηλώσεις και επιθέσεις του Τύπου έφεραν κυβερνητικά αντίμετρα: Στις 11 Δεκεμβρίου του 1829, βασιλικό διάγγελμα πληροφορούσε τον λαό ότι το σύνταγμα είχε παραχωρηθεί χάρη στην καλή θέληση του Γουλιέλμου κι όποιος το αρνιόταν αποτελούσε φατριαστή και μίasma της κοινωνίας. Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι κλήθηκαν να

υπογράψουν δήλωση νομιμοφροσύνης «εντός 24 ωρών», αλλιώς απολύονταν. Και οι αρχηγοί της αντιπολίτευσης εξορίστηκαν. Η τρομοκρατία άντεξε οκτώ μήνες.

Στις 25 Αυγούστου του 1830, στο Théâtre de la Monnaie, είχαν πρεμιέρα. Ανέβαινε το έργο «Η μουγκή του Πόρτιτσι». Η παράσταση πήγε καλά. Στο τέλος της, οι θεατές ξεχύθηκαν στους δρόμους κραυγάζοντας συνθήματα υπέρ της ανεξαρτησίας του Βελγίου. Η τρίχρωμη (μαύρο, κίτρινο, κόκκινο) σημαία κυμάτιζε στα χέρια ενθουσιωδών νέων. Άνεργοι εργάτες ενώθηκαν με τους διαδηλωτές. Οι λεηλασίες εργοστασίων και η απραξία των δυνάμεων ασφαλείας οδήγησε τους εκπροσώπους της αστικής τάξης να πάρουν τα όπλα. Ο «όχλος» τιθασεύτηκε. Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν τις επόμενες μέρες αλλά με τους αστούς στην αρχηγία. Ο στρατός του πρίγκιπα της Οράγγης, γιου του Γουλιέλμου, φάνηκε μπροστά στις Βρυξέλλες την 1^η Σεπτεμβρίου. Οι επαναστάτες τον ειδοποίησαν ότι μπορούσε να μπει στην πόλη «μόνος και άοπλος». Ο βασιλιάς πατέρας του, το απαγόρευσε. Κατέφθασε άλλος γιος του με στρατό 9.000 ανδρών. Η επίθεση των πριγκίπων συνάντησε την σθεναρή άμυνα των πολιτών. Μια αντεπίθεση έτρεψε τους επιτιθέμενους σε φυγή. Η επανάσταση απλώθηκε σ' ολόκληρο το Βέλγιο. Στις 4 Οκτωβρίου 1830, μια προσωρινή κυβέρνηση διακήρυξε την ανεξαρτησία από την Ολλανδία.

Στις Βρυξέλλες ξεκίνησε συντακτική συνέλευση. Στις αυλές της Ευρώπης ξεκίνησε διαδικασία εξεύρεσης βασιλιά «κοινής εμπιστοσύνης». Ένα συνέδριο στήθηκε στο Λονδίνο. Κατέληξε να προτείνει στους Βέλγους αναγνώριση της ανεξαρτησίας τους υπό τον όρο ότι θα δέχονταν για βασιλιά τους τον πρίγκιπα Λεοπόλδο του Σαξ – Κοβούργου. Η συντακτική συνέλευση τον αποδέχτηκε. Αποδείχτηκε έξυπνος. Στις 21 Ιουλίου 1831, ορκίστηκε στο για την εποχή πολύ προοδευτικό βελγικό σύνταγμα. Η ημέρα αυτή γιορτάζεται ως η εθνική γιορτή των Βέλγων.

1209: Ο Όθων Δ' ανακηρύσσεται αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και μέσα σε τρία χρόνια κυριεύει την Τοσκάνη, τη Σικελία και τη Νότια Ιταλία.

1892: Γεννιέται ο Ένγκελμπερτ Ντόλφους, καγκελάριος της Αυστρίας από το 1932. Στα

1934, συγκρούστηκε με τον Χίτλερ και δολοφονήθηκε από Αυστριακούς ναζί.

1912: Η Οθωμανική αυτοκρατορία κηρύσσει τον πόλεμο στην Βουλγαρία, ξεκινώντας τον Α΄ Βαλκανικό πόλεμο. Την επομένη, η Ελλάδα μπήκε στον πόλεμο.

1918: Μετά την παραίτηση του Φερδινάνδου, του οποίου ο σοβινισμός οδήγησε τη χώρα στην ήττα και την καταστροφή, τσάρος της Βουλγαρίας γίνεται ο Μπόρις Γ΄.

1940: Ο Αδόλφος Χίτλερ, ο Μουσολίνι και οι υπουργοί τους των Εξωτερικών συναντώνται σε θωρακισμένο τρένο, στο Πέρασμα Μπρένερ. Συμφώνησαν να μην επιτεθούν στα Βαλκάνια αλλά ο Χίτλερ κατάπιε τη Ρουμανία κι ο Μουσολίνι «απάντησε» με επίθεση στην Ελλάδα.

1943: Δυνάμεις των Ελεύθερων Γάλλων ολοκληρώνουν την απελευθέρωση της Κορσικής.

1955: Πεθαίνει ο πρωθυπουργός στρατηγός Αλέξανδρος Παπάγος. Είχε γεννηθεί το 1883.

1966: Το Λεσότο καταφέρνει να κερδίσει την ανεξαρτησία του και γίνεται μέλος της Κοινοπολιτείας.

1977: Πεθαίνει στην Ισπανία, σε ηλικία 85 χρόνων, ο Ότο Ερνστ Ρέμερ, στρατηγός ναζί που τον Ιούλιο του 1944 αποπειράθηκε να δολοφονήσει τον Χίτλερ.

1993: Ο Μπόρις Γιέλτσιν διαλύει το κοινοβούλιο έπειτα από δεκάωρη επίθεση των τανκς, κατηγορεί τους κομμουνιστές για ανταρσία, απολύει τον αντιπρόεδρο Αλεξάντερ Ρουτσκόι και στέλνει ηγέτες της αντιπολίτευσης στις φυλακές του Λεφορτόβο.

2009: Η Νέα Δημοκρατία καταποντίζεται στις πρόωρες εκλογές, που προκήρυξε ο Κώστας Καραμανλής, λαβαίνοντας το 33,48% των ψήφων (ιστορικό χαμηλό της παράταξης) και εκλέγοντας μόλις 91 βουλευτές. Το ΠΑΣΟΚ του Γιώργου Παπανδρέου πετυχαίνει ιστορική νίκη με 43,92% (160 βουλευτές). Το ίδιο βράδυ, ο Καραμανλής παραιτείται από αρχηγός του κόμματος. Την επομένη, παραιτήθηκε από βουλευτής ο Γιώργος Σουφλιάς, κύριος εισηγητής της πρόωρης προσφυγής στις κάλπες. ΚΚΕ: 7,54%, 21 έδρες. ΛΑΟΣ: 5,63%, 15 έδρες. ΣΥΡΙΖΑ: 4,60%, 13 έδρες.

2013: Ανακοινώνεται ο θάνατος του Βιετναμέζου στρατηγού Βο Ντγκιέν Γκιάπ, νικητή των Γάλλων στη μάχη του Ντιέν Μπιέν Φου (1954) και των Αμερικανών στον πόλεμο του Βιετνάμ, θεμελιωτή της ανεξαρτησίας της πατρίδας του. Ήταν 102 χρόνων.

Η 4^η Οκτωβρίου στον πολιτισμό

4 Οκτωβρίου 1957

Ο Σπούτνικ στο διάστημα

Ένα αστείο μπιπ μπιπ μπιπ συνόδευσε την θριαμβευτική ιαχή του ανθρώπου, όταν κατόρθωσε να ξεπεράσει τη γήινη βαρύτητα και να εξαποστείλει το πρώτο του αντικείμενο σε διαστημική τροχιά. Ο ήχος αυτός εκπεμπόταν από τον πρώτο τεχνητό δορυφόρο που εκτοξεύτηκε στις 4 Οκτωβρίου 1957. Ήταν ο Σπούτνικ 1 που ζύγιζε 83 κιλά κι έκανε τη διαστημική του περιφορά γύρω από τη Γη σε 96 λεπτά.

Η μυθολογία θέλει τον Ίκαρο, πρώτο άνθρωπο που πέταξε στο διάστημα. Πλησίασε, όμως, τον ήλιο πάρα πολύ, με αποτέλεσμα να λιώσουν τα κέρατα φτερά του και να τον κάνουν να

γκρεμιστεί και να πνιγεί στη θάλασσα. Ο Λουκιανός είναι ο πρώτος γνωστός σ' εμάς που διηγήθηκε φανταστική πτήση στη Σελήνη, τον Β' μ.Χ. αιώνα. Στην «Αληθινή ιστορία» του, περιγράφει πώς ένας ανεμοστρόβιλος άρπαξε το πλοίο του και το έριξε στο φεγγάρι. Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι καταπιάστηκε στα σοβαρά με την αεροδυναμική και την πτητική μηχανική. Ο αστρονόμος και μηχανικός Γιόχαν Κέπλερ (1571 - 1630) έγραψε μυθιστορήματα διαστημικής φαντασίας με πραγματικά επιστημονικά δεδομένα και με ακριβή περιγραφή των κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στη Σελήνη ([βλ. 27.12.1571](#)).

Στα 1793, ο άνθρωπος κατόρθωσε να πετάξει με αερόστατο ([βλ. 21.11.1793](#)). Τον επόμενο αιώνα, η φαντασία του Ιούλιου Βερν (

[βλ. 8.2.1828](#)

) έστειλε τον άνθρωπο, γι' άλλη μια φορά στο φεγγάρι. Στον 20ό αιώνα, ήρθαν όλα μαζί: Το αεροπλάνο (

[βλ.](#)

[17.12.1903](#)

), ο πύραυλος V-2 (

[βλ. 8.9.1944](#)

) και ο ανταγωνισμός των δυο υπερδυνάμεων, ΗΠΑ και ΕΣΣΔ (

[βλ. 26.6.1945](#)

και

[20.9.1956](#)

). Ένας ανταγωνισμός που οδήγησε τον άνθρωπο στη διαστημική εποχή.

Μετά τον Σπούτνικ 1, στις 3 Νοεμβρίου 1957, εκτοξεύτηκε ο Σπούτνικ 2 με επιβάτη τη σκυλίτσα Λάικα που γύρισε νεκρή. Οι επόμενοι, όμως, επιβάτες στάλθηκαν στο διάστημα κι επέστρεψαν σώοι και αβλαβείς.

1582: Η τελευταία ημέρα του Ιουλιανού ημερολογίου. Την επομένη ξημέρωσε, αντί της 5^{ης}, η 15

η

Οκτωβρίου του Γρηγοριανού ημερολογίου που εφαρμόστηκε άμεσα στα παπικά εδάφη, την Ισπανία και την Πορτογαλία.

1669: Πεθαίνει ο Ολλανδός ζωγράφος πορτρέτων, θρησκευτικών έργων και τοπίων, Ρεμπράντ (Χάρμενσζουν βαν Ριζν). Η λεπτότητα σε συνδυασμό με τη δύναμή του, τον έκαναν έναν απ' τους μεγαλύτερους ζωγράφους όλων των εποχών. Είχε γεννηθεί το 1606.

1895: Γεννιέται ο Μπάστερ Κίτον (Τζόζεφ Φράνσις), ένας απ' τους πιο σημαντικούς κωμικούς της εποχής του βουβού κινηματογράφου. Σκηνοθέτησε τα έργα στα οποία έπαιξε από το 1917. Μεταξύ των ταινιών του ήταν ο «Ναυτικός» και ο «Στρατηγός».

1904: Πεθαίνει ο γλύπτης Φρειδερίκος Αύγουστος Μπαρθόλντι που φιλοτέχνησε το άγαλμα της ελευθερίας, δώρο της Γαλλίας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τοποθετήθηκε, στις 28.10.1866, στο νησάκι Μπέντλοε, στην είσοδο της Νέας Υόρκης.

1924: Γεννιέται ο Αμερικανός ηθοποιός θεάτρου και κινηματογράφου, Τσάρλτον Ίστον (Τσαρλς Κάρτερ). Έγινε γνωστός για τις ερμηνείες του σε επικές ταινίες όπως οι «Ελ Σιντ» και «Μπεν Χουρ», για τον οποίο κέρδισε Όσκαρ. Πέθανε στις 5 Απριλίου 2008.

1950: Στην Πόλη του Μεξικού, γεννιέται ο τενόρος Φρανσίσκο Αράιζα.

1952: Τοποθετείται στον Ντέιβιντ Σουόρτζ, ο πρώτος βηματοδότης για τον έλεγχο των χτύπων της καρδιάς, δημιουργία του Δρ. Πωλ Ζολ, καθηγητή του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ.

2010: Στον Βρετανό καθηγητή Ρόμπερτ Έντουαρντς, συνεργάτη του μαιευτήρα Πάτρικ Στέππου και πρωτοπόρο της εξωσωματικής γονιμοποίησης, απονέμεται το βραβείο Νόμπελ Ιατρικής - Φυσιολογίας. Ο Στέππου πέθανε το 1988.